

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN
WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok IV.

Warszawa, sobota, 28 grudnia 1929 r.

Nr. 296

TREŚĆ: Sprawy polskie: Sytuacja polityczna w Polsce. — Polska a Niemcy. — Polska a Z. S. R. R. — Zagadnienia ogólne: Francja a Niemcy. — Rozbrojenie na morzu. — Sytuacja polityczna na Litwie. — Notatki i informacje: Różne. — Artykuły nieuwzględnione.

SPRAWY POLSKIE

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

The Times 23.XII w koresp. z Warszawy, donosząc o powierzeniu prof. Bartłowi misji tworzenia rządu, podaje przebieg działalności politycznej desygnowanego premiera, szczególnie od maja 1926 r. i stwierdza, iż prezydentowi Rzeczypospolitej udało się po odbyciu konferencji z przywódcami partyjnymi i otrzymaniu poparcia ze strony prof. Bartła, przekonać marsz. Piłsudskiego, że trud zreformowania konstytucji oraz poprawienie ciężkiej sytuacji ekonomicznej może być podjęty z większym powodzeniem w porozumieniu z Sejmem

The Daily Herald 23.XII. w koresp. z Warszawy, pisze, iż powrót prof. Bartła na stanowisko premiera odpręży znacznie obecną sytuację. Choć prof. Bartel jest człowiekiem obecnego regimé'u, to jednak jego nominacja oznacza klęskę grupy wojskowej, otaczającej marszałka Piłsudskiego, oraz wpłynie na zajęcie przez rząd bardziej pojednawczego stanowiska wobec parlamentu. Spodziewają się tu ewentualnego ustalenia normalnych stosunków pomiędzy rządem a Sejmem, chociaż nie należy zapatrywać się na sytuację zbyt optymistycznie, albowiem wszystko zależy od składu personalnego nowego gabinetu.

The Chicago Daily Tribune 23.XII. Koresp. z Warszawy donosi o powierzeniu prof. Bartłowi misji tworzenia rządu, zaznaczając, że posunięcie to wskazuje, iż przyszły rząd będzie dążył do współpracy z parlamentem w sprawie zmiany konstytucji. Opinia publiczna przyjęła przychylnie powierzenie prof. Bartłowi misji tworzenia rządu. Spodziewa się ona przez to odprężenia sytuacji, wytworzonej w dniu 7 grudnia.

Prasa czechosłowacka, omawiając powierzenie prof. Bartłowi funkcji tworzenia gabinetu, wita bardzo przychylnie nowego premiera jako zwolennika współpracy rządu z parlamentem i stwierdza, że mia-

nowanie go oznacza tendencję do przeprowadzenia rewizji konstytucji drogą kompromisu. Dzienniki wskazują na to, że mąż zaufania marszałka Piłsudskiego jest jednocześnie osobistością możliwą do przyjęcia dla opcycji sejmowej. Desygnowanie nowego premiera świadczy o tem, że p. Prezydent życzy sobie uspokojenia stosunków i współpracy rządu z sejmem; pisma stwierdzają zarazem, że mianowanie prof. Bartła znalazło sympatyczny odgłos w państwach zaprzyjaźnionych z Polską.

Vossische Zeitung 27.XII. w obszernym artykule wstępnym swego korespondenta warszawskiego, zatytułowanym „Powrót Bartła — profesor Bartel łącznikiem między marsz. Piłsudskim a demokracją” podkreśla, że już powierzenie misji utworzenia rządu prof. Bartłowi bezpośrednio po przewrocie majowym sprawiło wrażenie manewru woli Marszałka na rzecz utrzymania w pewnych granicach form parlamentarnych i współpracy z Sejmem W okresie późniejszym premier Bartel potrafił łagodząco oddziaływać na zarządzenia antyparlamentarne rządu, włączając przy pomocy stosownych formułek jurydycznych te zarządzenia w ramy obowiązującej konstytucji, jako wierny konstytucji minister, który m. in. umiał również zapobiec zastojowi w polityce socjalnej. Premier Bartel potrafił doprowadzić nawet do tego, iż Sejm uchwalał corocznie budżety, a nawet odrzucił wotum nieufności, zgłoszone przeciwko rządowi. Piąty gabinet premiera Bartła staje wobec nastrojów zasadniczo różnych od tych, w jakich pracowały gabinety poprzednie. O ile bowiem premier przedtem mógł grozić Sejmowi, iż w razie ustąpienia jego ster rządu przejść może w ręce zwolennika kursu bardziej antyparlamentarnego, to obecnie, jak twierdzi korespondent, posłowie opozycyjni, korzystając z doświadczeń, nabytych w okresie rządu p. Świtalskiego, przestali się już lękać i tej pogroźki. O ile politycy wojskowi, stojąc za plecami premiera Bartła mogli stanowić groźbę dla losów przyszłej demokracji polskiej, o tyle prof. Bartel, wstępując na miejsce rządu pułkowników, stanowi symbol zmierzchu polityki gwałtu.

WYKAZ
Tytuły i autorzy

1. ...
2. ...
3. ...

4. ...
5. ...
6. ...

7. ...
8. ...
9. ...

10. ...
11. ...
12. ...

13. ...
14. ...
15. ...

16. ...
17. ...
18. ...

19. ...
20. ...
21. ...

22. ...
23. ...
24. ...

Deutsche Tageszeitung 24.XII. podaje, że Polska otrzymała w ostatnim czasie większe transporty broni i amunicji tak iż 2 stycznia Westerplatte wogóle będzie zamknięta dla ruchu handlowego.

Dziennik pisze: „Te nieustanne transporty amunicyjne polskie są niewątpliwie najlepszym dowodem tej tak bardzo przez polskie koła rządowe wychwalanej gotowości pokojowej Polski na wschodzie”.

Deutsche Tageszeitung 27.XII. w obszernym artykule korespondenta warszawskiego o sytuacji politycznej w Polsce p. n. „Czający się kryzys” zaznacza, iż powierzenie prof. Bartłowi misji jest rozwiązaniem, które nie oznacza żadnego rozwiązania. Mimo chaosu, panującego w Polsce, istnieją, zdaniem korespondenta, idee wspólne, których dopatruje się korespondent po pierwsze w nacjonalizmie, po drugie w czci, z jaką odnosi się ogół ludności do marszałka Piłsudskiego. W d. c. pisze korespondent: Prof. Bartel różni się od pułkowników tylko tem, że przywdziewa na siebie płaszczyk demokracji, podczas gdy p. Świłtański i jego przyjaciele prowadzą tę samą politykę w mundurze. Wszyscy oni razem wzięci nie są świętymi, ale p. B. udaje świętego. Z chwilą, gdy uda się go przejąć, wycofuje się z powrotem do swej działalności czysto naukowej. Taktyka obecna może się zmienić, ale system pozostanie ten sam. Jeżeli „Gazeta Polska”, organ pułkowników, nazywa to „janusowe oblicze rządu” tajemnicą, to, zdaniem korespondenta przypomnieć należy, iż taka sama tajemnica istniała w Polsce przedrozbiorowej, umożliwiając istnienie Rzeczypospolitej z królem. Również prezydent Rzeczypospolitej przyznaje się do tej dwoistości charakteru rządzenia, czyniąc pozorne ustępstwa na rzecz Sejmu, dopuszczając do uchwalenia votum nieufności przeciwko rządowi premiera Świtalskiego i udzielając misji tworzenia gabinetu prof. Bartłowi; jednocześnie jednak prezydent pisze do ustępującego premiera znamienity pożegnalny list. Cytując obszernie tekst listu Prezydenta do premiera, twierdzi korespondent, iż w razie zmiany systemu rządzenia tego rodzaju list pożegnalny byłby niemożliwy. W Polsce nic się nie zmieniło; wręcz odwrotnie człowiek, który w rękę swoją skupił całą władzę i który być może posiada idee, otacza się nieprzejrzaną tajemnicą, kryjąc pod nową, a przecież dobrze znaną maską, właściwe swoje oblicze. To widowisko nie odpowiada jednakże powadze chwili. Zwolna widowisko to zamienia się w tragedję, którą wbrew optymizmowi Prezydenta Rzeczypospolitej uważać należy za ciężki i nierozzerwalny kryzys wewnętrzny państwa polskiego.

L'Humanité 23.XII. pisze o zmianie rządu w Polsce, że de facto régime pozostaje ten sam; „gdyby nawet Bartel ogłosił się anti-piłsudczykiem, to jednak faktycznie będzie dalej prowadził politykę Marszałka, politykę militarną i antyrobotniczą”.

POLSKA A NIEMCY.

Vossische Ztg. 25.XII. pisze, że mały traktat handlowy, który Polacy już uważają za gotowy, może się jeszcze rozbić z powodu drugorzędnych różnic. Niemcy nie chcą się zgodzić, aby część kontyngentu mięsa wieprzowego, nieużyta przez fabryki mięsne, zosta-

ła dopuszczona na rynek niemiecki, naturalnie z zachowaniem wszelkich środków ostrożności przed chorobami, z drugiej strony, gdy niemieccy delegaci wynajdują formuły kompromisowe, Polacy odnoszą się do nich nieufnie, dopatrując się w propozycjach niemieckich dążności do stawiania przeszkód pełnemu wyzyskaniu kontyngentu mięsa w praktyce.

Königsb Allg Ztg. 24.XII. pisze, że ostatni wypadek kolejowy na polskim terytorjum jest dalszym ogniwem w łańcuchu katastrof kolejowych, jakie zdarzają się w „polskim korytarzu”. Charakterystyczne jest — zdaniem dziennika — to, że w większej części ulegają wypadkowi jedynie obywatele niemieccy. Powyższe katastrofy kolejowe są najlepszym dowodem, że w „polskim korytarzu” panują niemożliwe stosunki. Widocznie Polacy nie umieją utrzymać ruchu kolejowego w należyтым porządku. Także i tutaj mści się polityka polskiego rządu, zmierzająca do spolonizowania tych prowincyj. Dobrze wyszkoleni kolejarze niemieccy zostali wydaleny ze służby i zastąpieni przez mniej doświadczony polski personel. Aktualną stała się też sprawa odszkodowania. Rząd polski musi nagrodzić wszystkie szkody, ponieważ wypadek zdarzył się na polskim terytorjum i pociąg był prowadzony przez polskich kolejarzy. „Obecna katastrofa jest dla całego świata dalszym dowodem, jak wielką niedorzecznością jest istnienie polskiego korytarza”.

Deutsche Tageszeitung 25.XII. w koresp. z Katowic p. t. „Niemieckie kłopoty kulturalne na Wschodzie” pisze, że władze polskie w ostatnich tygodniach dały do poznania, iż niemieckie ustępstwa w przygotowanych traktatach polsko-niemieckich nie mają żadnego wpływu na traktowanie mniejszości niemieckiej w Polsce.

Dziennik opisuje ucisk szkolnictwa niemieckiego na Górnym Śląsku i zaznacza, że członkowie obozu sanacyjnego odwiedzają rodziców dzieci niemieckich i proponują im lepsze posady na kolei, bezpłatną naukę dzieci w wyższych szkołach, a nawet 20 zł. zapomogi miesięcznej, aby tylko przenieśli swoje dzieci do polskiej szkoły. Dzieci przeniesione miałyby dostać po 100 zł. na gwiazdkę. Miało się to zdarzyć w Rozdzeniu i Szopienicach.

Dalej pisze dziennik, że w Bydgoszczy nawet naukę religii muszą pobierać dzieci niemieckie w polskim języku.

W końcu dziennik pisze: „W stosunku do ludności niemieckiej władze polskie nie znają wcale pokoju w dniu Narodzenia Jezusa. Nawet, gdy Niemcy ponoszą wielkie ofiary w traktatach, męka mniejszości niemieckiej nie dozna żadnego złagodzenia. Polska w traktowaniu mniejszości idzie własną, samolubną drogą, z której nie da się wytrącić ani przez Ligę Nar., ani przez pełne ofiar traktaty”.

POLSKA A Z. S. R. R.

Ag. Ostexpress 27.XII. donosi z Charkowa, że G.P.U. wykryła tajną organizację kontrrewolucyjną, która prowadziła akcję za oderwaniem Ukrainy Sowieckiej od Z. S. R. R. Centrala organizacji znajdować się miała w Kijowie. Władze GPU aresztowały niejakiemu Winogradowa, obywatela sowieckiego w

chwili, kiedy rzekomo zamierzał on wręczyć tajne dokumenty, dotyczące organizacji czerwonej armii dwóm urzędnikom konsulatu polskiego. Według zapewnień GPU urzędnicy ci mają być w rzeczywistości oficerami II oddziału polskiego sztabu generalnego

W związku z tem GPU dokonało aresztowania 33 innych osób. Prasa sowiecka w Charkowie zapewnia, że ma się tu do czynienia ze szpiegostwem polskim i akcją separastyczną, zmierzającą do oderwania Ukrainy.

ZAGADNIENIA OGOLNE

FRANCJA A NIEMCY.

Journal des Débats 25.XII. poświęca art. wstępny przemówieniu Franklin-Bouillona na temat polityki zagranicznej Francji. Dziennik stwierdza, że Francja szła na ustępstwa w imię pokoju i polityki likwidacyjnej, którą Niemcy ujęli jako politykę rezygnacji. Wszyscy Niemcy, tak nacjonałiści, jak i demokraci, dążą do obalenia Traktatu Wersalskiego, który Francuzi uważają za gwarancję pokoju i podstawę nowego porządku w Europie. Wobec tego przebieg przyszłej konferencji w Hadze będzie znacznie ostrzejszy, niż myślano dotąd.

ROZBROJENIE NA MORZU.

Journal des Débats 23.XII. zamieszcza artykuł o zbliżającej się konferencji rozbrojeniowej w Londynie i przewiduje, że teza francuska spotka się z silną opozycją Stanów Zjedn. Amer. Półn., które odnoszą się z rezerwą względem Ligi Narodów; teza zaś francuska pokrywa się najzupełniej z art. 8 paktu. „*J. des Déb.*” przewiduje, iż pewne zmiany będą musiały być wprowadzone do memorjału francuskiego.

Corriera della Sera 24.XII. kwestjonuje słuszność stanowiska Francji, która swą siłę na morzu uzasadnia potrzebą obrony wielkich wybrzeży metropoliji i kolonij oraz zapewnienia linii komunikacyjnych. Zdaniem autora, takie stanowisko upoważnia Holandję do posiadania takiej samej siły morskiej ze względu na jej odległe, a wielkie posiadłości kolonjalne.

Il Popolo d'Italia 21.XII. odpowiada niektórym dziennikom francuskim, które uważają francusko-włoskie zagadnienie morskie za czysto finansowe, a mianowicie, że Francji wystarczy wyznaczyć sobie wysoko sięgający program morski, którego Włochy nie mogłyby dopiąć swemi środkami finansowemi, a już będzie przewaga Francji nad Włochami zapewniona. Autor odpiera to twierdzenie, uważając zagadnienie nie tylko za finansowe, lecz także za polityczne. Dla Włoch zagadnienie morskie jest tak doniosłe, że budżet nie może tu stanowić przeszkody. Na pytanie więc, czy się zbroić, czy rozbrajać, odpowiadają Włochy zawsze tem samym stanowiskiem, że gotowe są do najdalej posuniętych ograniczeń w zbrojeniu, byle to samo zrobiły inne mocarstwa. Podczas, gdy Francja nie zgadzając się na stanowisko Włoch, nie dąży do zapewnienia pokoju, to Włochy dążą do równowagi mocarstw europejskich, tak, jak doszło do równowagi na Atlantyku między Anglią a Stanami Zjednoczonymi. Żadne państwo nie powinno mieć przewagi, umożliwiającej zagrożenie innym narodom.

The Chicago Daily Tribune 23.XII. pisze, że utworzenie Ententy śródziemnomorskiej, w której Fran-

cja, Anglja, Włochy i niezaproszona na konferencję londyńską Hiszpanja gwarantowałyby wzajemnie bezpieczeństwo na morzu Śródziemnem, może być jedyną drogą, wiodącą do porozumienia na konferencji londyńskiej.

SYTUACJA POLITYCZNA NA LITWIE.

Lietuvos Aidas 21.XII w art. wst. atakuje duchowieństwo litewskie, w związku z ostatnio wydanym okólnikiem arcybiskupa Skvireckisa, i żąda w kategorię formy niewtrącania się duchowieństwa do spraw państwowych i kompetencji rządu.

Lietuvos Žinios 20.XII. w związku z okólnikiem wydanym ostatnio przez metropolitę litewskiego, arcybiskupa Skvireckisa, nawołującym duchowieństwo i katolickie społeczeństwo Litwy do ostrego potępienia przeciwkatolickiej polityki obecnego rządu litewskiego, atakuje duchowieństwo litewskie, zarzucając mu dążenie do zdobycia władzy w kraju. Dziennik ludowców występuje w obronie rządu i prasy narodowców, podkreślając z naciskiem, że rząd litewski powinien bronić swego autorytetu przed zamachem ze strony duchowieństwa litewskiego i Watykanu. W końcu „*Lietuvos Žinios*” porównywa duchowieństwo litewskie do III-ciej Międzynarodówki, przyczem wypowiada się przeciwko konkordatowi z Watykanem, który — zdaniem dziennika — sprzyja w dużej mierze niedwuznacznym zamierzeniom duchowieństwa litewskiego — stworzenia oddzielnego państwa w państwie litewskim. „Jeśli nuncjusz papieski na Litwie — pisze dziennik — udzielił swej aprobaty na list arcybiskupa litewskiego, w którym ten potępił litewską prasę rządową, to niedługo nastanie chwila, kiedy nuncjusz udzieli swego pozwolenia i na inne przeciwrządowe kroki biskupów litewskich”.

Memeler Dampfboot 20.XII. podkreśla, że ostatni zatarg pomiędzy duchowieństwem litewskim i stronnictwem narodowców posiada doniosłe znaczenie i jest pilnie śledzony przez społeczeństwo litewskie.

Rytas 21.XII. zamieszcza art. prałata ks. Jaksztasa, który w ostry sposób wstępuje przeciwko niezmiernie dużemu oprocentowaniu (24%) kredytu na Litwie. Ks. Jaksztas domaga się, by księża litewscy wystąpili z ambony z żądaniem, by wszyscy wierzyciele biorący ponad 12% rocznie natychmiast zwrócili odszkodowanie na rzecz swych dłużników; w razie niewypelnienia tego duchowieństwo powinno odmówić wierzycielom rozgrzeszenia. Swe wystąpienie ks. Jaksztas motywuje nadzwyczaj ciężkim położeniem rolników litewskich, których dobiega ostatecznie niepomierne wysokie, jak na warunki litewskie, oprocentowanie kredytu.

Lietuvos Žinios 23.XII. w artykule wstępnym podkreśla konieczność posiadania przez Litwę

Faint, illegible text at the top left of the page.

Faint, illegible text at the top right of the page.

SAAB AB 1947-1948

FRANKA 1947

Faint, illegible text in the middle left section.

Faint, illegible text in the middle right section.

STYCKA 1947-1948

Faint, illegible text in the lower middle left section.

Faint, illegible text in the lower middle right section.

Faint, illegible text in the lower left section.

Faint, illegible text in the lower right section.

Faint, illegible text in the lower left section.

Faint, illegible text in the lower right section.

Faint, illegible text in the lower left section.

Faint, illegible text in the lower right section.

Faint, illegible text in the lower left section.

Faint, illegible text in the lower right section.

Faint, illegible text in the lower left section.

Faint, illegible text in the lower right section.

Faint, illegible text at the bottom left of the page.

Faint, illegible text at the bottom right of the page.

uczelnii wyższej, w której wykładanoby prawdziwe zdobycze nauki, nie zaś — jak to dzieje się na obecnym uniwersytecie kowieńskim — „ersatz-naukę”. Dziennik wypowiada swe oburzenie z powodu opanowania uniwersytetu kowieńskiego przez klerykałów, którzy dążą do przeistoczenia pierwszej wyższej uczelni kowieńskiej na uczelnię ściśle katolicką. W końcu dziennik ludowców nawołuje litewskie społeczeństwo postępowe do zjednoczenia się w celu podjęcia skutecznej walki o reformę wyższej uczelni litewskiej.

Lietuvos Žinios 23.XII. informuje o wręczeniu przez litewską frakcję sejmiku kłajpedzkiego skargi z powodu osobliwego wypadku, jaki miał miejsce dnia 24.XI. r. b. w m. Poniemuniu, w kraju Kłajpedzkim. W dniu tym, mianowicie miejscowa policja zaarreszto-

wała około 50-ciu kupców-żydów, przybyłych z Wielkiej Litwy i, w celu rzekomo poddania oględzinom sanitarnym, upuściła im krwi, którą też w ilości 2 litrów odesłano do Tylży, celem dokonania tam analizy. Odpowiedź dyrektorjatu kłajpedzkiego na skargę frakcji litewskiej ma nastąpić dn. 30.XII r. b. Sprawą zainteresowały się władze centralne w Kownie, a to w związku z tem, że frakcja litewska dopatruje się w powyższym postępowaniu władz kłajpedzkich postępowania skierowanego przeciwko Wielkiej Litwie.

Idisze Stimme 23.XII. (Kowno) zamieszcza w związku z powyższym wypadkiem obszerny artykuł, w którym piętnuje postępowanie władz kłajpedzkich względem kupców żydowskich, jako gwałt.

NOTATKI I INFORMACJE

RÓŻNE.

Le Temps 23.XII. przynosi bez komentarzy wiadomość o podpisaniu polsko-francuskiej umowy o ubezpieczeniach społecznych wychodźców polskich we Francji.

Il Popolo d'Italia 21.XII. zamieszcza opis przebiegu uroczystości wręczenia 15 pułkom włoskim odznaczeń, nadesłanych przez 15 pułków polskich, jako odpowiedź na odznaczenie pułków polskich, utworzonych we Włoszech.

Il Giornale d'Italia 19.XII. twierdzi, że załamanie się giełdy nowojorskiej jest w związku z przesileniem w przemyśle i spadkiem jego produkcji, która np. w dziale stalowym obniżyła się do 67 proc. Wytwórnice Forda zwolniły 50,000 pracowników a ruch kolejowy w listopadzie obniżył się o 73,000 wagonów.

Dzień Kowieński 23.XII. informuje o projektowanym wystawieniu przez operę litewską „Grażyny” Mickiewicza.

Zarówno kompozytor Karnowicz, jak i reżyser Dauguvietis oraz poeta Inczura pracują nad operą z wielkim zapałem. Karnowicza już oddawna zajmował temat „Grażyny”, jako „konceptja głęboko odczutego romantyzmu litewskiego”.

Lietuvos Aidas 23.XII. zamieszcza notatkę o emigrantach litewskich w Brazylii, których liczba naskutek wzmożenia się w ostatnich latach emigracji z Litwy wynosi obecnie 40.000. Większość uchodźców-Litwinów zamieszkała w m. Sao Paulo. W r. b. została założona pierwsza ludowa szkoła litewska przy współudziale litewskiego konsula w Brazylii dr. Macziulisa i kolonji litewskiej.

Lietuvos Aidas 23.XII. poświęca dłuższy artykuł 25-letniej rocznicy założenia w Wilnie pierwszego dziennika litewskiego „Vilniaus Žinios”, redagowanego przez Piotra Vileiszisa. Dziennik podkreśla donio-

szą rolę tego pierwszego dziennika litewskiego dla dzieła wskrzeszenia państwa litewskiego.

Lietuvos Žinios 17.XII., nawiązując do artykułu, jaki się ukazał na szpaltach „Darbininkas'a” w sprawie nowopowstałego w Kownie „T-wa poznania kultury ZSRR.” (por. „Przeł. Prasy Zagr.” Nr. 291), czyni następujące uwagi: Twórcy tego towarzystwa widocznie nie odróżniają „kultury” komunistycznej od kultury Rosjan i innych narodów, zamieszkałych w Rosji. Obecnie młoda generacja częstokroć nazywa Turgieniewa, Tołstoją, Czechowa i innych, których utwory wydane są w Sowietach, pisarzami „sowieckimi”, republika zaś Chili zachwyca się kompozytorami „sowieckimi” — Glinką, Dargomyżskim i inn.

Możliwą jest rzeczą, — pisze dziennik — iż gdzieś w Australji można również kulturę Kapsukas - Mickiewicza i Angarietisa (Litwinów - komunistów) nie odróżniać od kultury litewskiej. Lecz skutki tego mogą być bardzo smutne.

Wozroźdenje 22.XII. podaje, iż poseł sowiecki w Afganistanie Stark wręczył Nadir - Chanowi swe listy uwierzytelniające.

ARTYKUŁY NIEUWZGLEDNIONE.

Deutsche Tageszeitung 20.XII. Der Reichswirtschaftsrat zur Zollfrage.

Berliner Tageblatt 20.XII. Gener. E. Kabisch, Frankreichs Volksheer und Frankreichs Sicherheit.

Berl. Börsen - Courier 20.XII. Jugoslawiens Aussenhandel.

Frankfurter Ztg. 20.XII. Landhunger im Westen — Land ohne Volk im Osten.

Deutsche Tageszeitung 24.XII. Tributfrage und Kolonialfrage.

Frankfurter Ztg. 25.XII. Ph. Kerr, Europa am Scheidewege.

Journal de Genève 24.XII. La défaite des nationalistes allemands.

Wozroźdenje 25.XII. O pamiętnikach Biesiedowskiego (Korespondencja z Warszawy).

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Main body of faint, illegible text, appearing as a list or series of entries. The text is too light to be transcribed accurately.